

OPERAČNÍ A BOJOVÉ ZABEZPEČENÍ ÚDERNÉHO USKUPENÍ VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDY PŘI ZASAZENÍ K PROVEDENÍ PRŮLOMU Z CHODU

Ú v o d

Význam operačního a bojového zabezpečení vojsk za použití zbraní hromadného ničení v soudobých operacích ještě vzrostl. Při vyvedení úderného uskupení armády k přednímu okraji bude jeho cílem zabezpečit vojska proti všem zásahům nepřítele, při čemž bude třeba zaměřit se hlavně na otázky operačního a bojového zabezpečení

- v prostorech soustředění a v prostorech denních odpočinků,
- za přesunu,
- při přechodu pochodových proudů do předbojových sestav tak, aby v stanovenou dobu a plně bojeschopné mohly zahájit průlom nepřátelské obrany.

Na základě zkušeností získaných při zaměstnání s vojsky i velitelsko-štabních zaměstnáních dospěl náš štáb k určitým závěrům na řešení operačního a bojového zabezpečení, které v této práci rozvádíme.

Průzkum

Zahajování útočné operace zasazováním úderných uskupení z velké operační hloubky nedovoluje až do zahájení operace vést průzkum vlastními silami a prostředky, protože by jejich použití vedlo k prozrazení plánované operace. To znamená, že útočící svazky i armády jsou v získávání zpráv plně odkázány na svazky v dotyku.

Z hlediska organizace a provádění průzkumu jeví se výhodnějším, budou-li úderná uskupení vytvořena ze svazků v dotyku.

Výhody této varianty:

- dobrá znalost nepřítele,
- lepší a účelnější aktivování technických průzkumných prostředků armády,
- utajení zámyslu útočné operace,
- možnost přímého řízení průzkumné činnosti za plného využití všech sil a prostředků průzkumu ve smyslu nastávajících úkolů,
- pronikání získaných zpráv je rychlejší,
- odpadájí komplikace s předáváním PzS působících v sestavě a týlu nepřítele.

Pokud jde o formy provádění průzkumu do zahájení útočné operace, nebude podstatných rozdílů proti dřívějším zásadám. Je však třeba dořešit dopravu PzS do týlu nepřítele vzdušnou cestou, protože v soudobých podmínkách při krátkém přípravném období není možno vysílat PzS do hloubky 50 km po zemi.

Proto je třeba přikročit k revisi programů bojové a politické přípravy průzkumných jednotek a zařadit pro ně výcvik v seskoku padákem.

Dosavadní způsob provádění průzkumu PzO se ukázal nevýhodný, což potvrdila cvičení s vojsky. Průzkumný prapor je přesycen těžkou bojovou

technikou, která ho činí těžkopádným. Vzhledem k množství bojové techniky je na přímém provádění průzkumu zainteresován malý počet osob. Při činnosti PzO v hloubce sestavy nepřítel na sebe nutně váže určité síly nepřítel, s kterými vede bojovou činnost. Tím utrpí značné ztráty na lidech, materiálu i čase. Vzhledem ke své těžkopádnosti není PzO schopen nabrat před hlavními silami stanovenou vzdálenost, tj. 30 až 40 km. Přes veškerá opatření při cvičení s vojsky není zabezpečeno spolehlivé spojení s PzO.

Vzhledem k tomu se jeví účelnější vysílat PzO v složení PO, což má tyto výhody:

- více osob PzO je přímo zainteresováno na přímém provádění průzkumu,
- možnost lepšího zásobování PzO municí a PHM,
- ochranu PzO a zabezpečení bojové činnosti provede PO, takže budou ztráty menší,
- spolehlivé spojení, které je zabezpečeno v každém případě všemi způsoby (po linii PzO, PO a sousedů v síti PO),
- rozptýlenost sil a prostředků průzkumu na větší části do větší šířky a hloubky ztěžuje nepříteli jejich likvidaci,
- větší počet PzH působících v pásmu průzkumu (v útočném pásmu svazku), zajistí získání většího počtu zpráv,
- ve spojitosti s PzS vysílanými vzdušnou cestou do hloubky až 50 km budou svazky zabezpečeny na celou hloubku.

Přestože od druhé světové války nastaly v taktice i v operačním umění podstatné změny, zůstává organizace průzkumných jednotek stejná a nezabezpečuje úspěšné vedení průzkumu.

Organizační struktura průzkumných praporů je přizpůsobena k vedení průzkumu na čele bojových sestav vojsk v pohybových fázích boje a více k plnění bojových než průzkumných úkolů. Dosavadní organizace odpovídá podmínkám a zkušenostem z druhé světové války, kdy byla úzká pásma bojové činnosti, hlavní síly byly převážně soustředěny na předním okraji a těžká bojová technika dávala předpoklad pro vedení mechanisovaného průzkumu.

V současné době je ráz vedení boje podstatně odlišný (zvláště při použití zbraní hromadného ničení), takže je nutno přikročit k reorganizaci průzkumných jednotek.

Nevýhody současné organizace:

- těžkopádnost pzpr (přesycení bojovou technikou, zvláště tanky). Tato organizace je stavěna pro vedení průzkumu bojovou činností. Tankisté kromě velitele a střelce se nemohou zúčastnit provádění průzkumu,
- průzkumného praporu nelze plně v obraně využít,
- doprava PzS do týlu nepřítel (přechod fronty po zemi) nevyhovuje současným požadavkům.

Jeví se proto účelným zrušit u průzkumného praporu tankové rotu a nahradit je průzkumnými rotami na autech. Tyto rotu vycvičit v seskoku padákem k vedení speciálního průzkumu v sestavě nepřítel s důrazem na zjišťování zbraní hromadného ničení. Z této rotu bude možno vytvořit 16 až 24 PzS, které budou působit v hloubce 20 až 50 km.

Nová organizace bude mít především výhody v tom, že se po zrušení tankových rot zúčastní přímého vedení průzkumu větší počet lidí. Prů-

zkumného praporu bude v obranné operaci lépe využito. Možnost vysadit PzS vzdušnou cestou umožní účinně zjišťovat a ničit atomové zbraně.

Bude-li nutno vyslat PzO samostatně, možno jej zesílit tankovou rotou.

Průzkumné jednotky i technické prostředky průzkumu nemohou zvládnout všechny úkoly průzkumu. Část průzkumných úkolů v dotyku bude nutno převést na střelecké jednotky. Speciální úkoly a úkoly v týlu nepříteli budou plnit průzkumné jednotky.

Vzhledem k různorodosti průzkumných úkolů v rámci armády, jakož i k šířce a hloubce armádní operace při rozptýlenosti nepřátelské sestavy do velké hloubky a její časté změně se jeví nutnost organisovat u armády průzkumný pluk.

Předpokládaná organisace:

- mechanisovaný průzkumný prapor k vedení průzkumu ve vlastní sestavě proti diversním a záškodnickým skupinám, za přesunu a v průběhu sražení k vedení průzkumu na bocích armády a pod.,
- dvě roty zvláštního určení, z nichž jedna pro speciální úkoly v týlu nepříteli,
- rádiová průzkumná rota,
- průzkumná rota specialistů (děl., žen., chem.) pro doplňování vševojskových PzS k vedení speciálního průzkumu v hlubokém týlu nepříteli.

Protivzdušná obrana

Protivzdušná obrana je velmi vážným prvkem bojového zabezpečení. Její organisace, řízení i velení, jakož i technický stav prostředků neodpovídá v mnoha směrech požadavkům soudobého boje. V současném stavu se projevuje v organisaci PVO rozpor mezi rázem činnosti prostředků vzdušného napadení a systémem PVO vojsk. Z této skutečnosti vyplývá závažný úkol, vytvořit plně vyhovující systém vojskové protivzdušné obrany a sladit jej se soudobými potřebami organisace velení silám a prostředkům PVO.

V organisaci PVO se projevují v současné době tyto hlavní nedostatky:

- náčelníci PVO, kteří jsou odpovědní veliteli za PVO, nemají kromě prostředků průzkumu vzdušného prostoru přímo podřízeny žádné aktivní prostředky boje se vzdušným nepřítelem. Vzhledem k tomu náčelníci PVO nemají také přímou možnost řídit boj těchto prostředků,
- boj jednotlivých prostředků PVO řídí druhy vojsk, jimž jsou tyto prostředky podřízeny. Uskutečnění rozhodnutí náčelníka PVO pak často závisí na porozumění velitele, jemuž prostředky PVO podléhají,
- náčelník odpovědný za PVO nemá možnost se systematicky zabývat bojovou přípravou a bojovou pohotovostí sil a prostředků v souhrnu, a proto není ani konkrétní a cílevědomé jejich řešení,
- zpracování dokumentů je v určité míře zdvojeno i ztrojeno. Stejně nebo částečně stejné dokumenty se zpracovávají ve štábu velitele dělostřelectva, ačkoli by stačil jen plán PVO,
- podřízení protiletadlového dělostřelectva veliteli dělostřelectva není již opodstatněno. Rozdílná problematika a ráz pozemního a protiletadlového dělostřelectva znemožňuje jednomu veliteli účinně řídit dva tak různé prostředky. Zkušenosti potvrzují, že velitel dělostřelectva nemůže řídit

a ani neřídí boj protiletadlového dělostřelectva, čímž se stává často brzdicím mezičlánkem a není ani logické, aby byl za tento boj odpověden.

Na základě uvedených poznatků ověřených praxí a na základě požadků zlepšení velení silám a prostředkům PVO jeví se účelnějším jednotné velení všem prostředkům PVO.

Dosavadní praxe v organizaci letecké operační skupiny přidělované zpravidla armádě není účelná. Ve skupině není představitel stíhacího letectva, které má pro PVO armády mimořádný význam. Letecká operační skupina nemá právo ani možnost přímé výzvy letectva z počtu vzletů přidělených armádě. Výzva letectva podle požadavku velitele armády je vázána na zdoluhavou cestu přes leteckou operační skupinu a štáb letecké armády na bojový letecký stíhací svazek.

Účelnější by bylo, aby v každé letecké operační skupině byl představitel stíhacího letectva vybaven hlavně potřebnými pojítky, který by měl právo přímo vyzvat stíhací letectvo k zásahu podle požadavku velitele armády v rámci počtu vzletů stanoveného velitelem frontu.

V současné době je hlavním požadavkem na průzkum vzdušného prostoru, aby radiolokační pole bylo dostatečně husté, v každé výšce souvislé, co do času nepřetržité a přitom odolné proti nepřátelskému radiotechnickému rušení. V podstatě to znamená, že je třeba radiolokátorů dalekého dosahu pro střední a velké výšky a speciálních radiolokátorů pro malé a stratosférické výšky.

Radiotechnická rota armády s dosavadní organizací není schopna v rámci radiotechnického systému frontu takové pole vytvořit.

Řešení tohoto nedostatku vede k požadavku většího počtu prostředků a tím i většího útvaru podřízeného armádě. Na druhé straně armáda v druhém sledu prakticky nikdy nerozvinuje radiotechnický systém a tento útvar je pro ni zbytečným zatížením.

Jeví se proto účelnějším vytvořit v rámci hlavního velitelství radiotechnické brigády s 5 až 6 různými radiotechnickými prapory s prostředky blízkého, středního a dalekého dosahu. Těmito prapory pak zesilovat armády prvního sledu k vytváření prvních linií radiotechnických hlásek. Další linie pak vytvářet frontem z prostředků dalekého dosahu.

Radiotechnický prapor bude podřízen armádě po stránce taktického využití. Po stránce technického využití bude podřízen veliteli brigády. U armády by organizačně zůstalo jen přijímací, vysílací a vyhodnocovací středisko.

Základním nedostatkem dosavadního systému uvědomování je malý počet hlášení, který může být předán v minutě. Tento počet je omezen hlavně maximálním tempem telegrafie, které je schopen přijímat průměrný radista, a činí dnes asi 4 hlášení za minutu. Navrhované zkrácení hlášení zvýší počet hlášení na 6 až 7 za minutu.

Navrhované zkrácení záleží

- v označení základního čtverce sítě PVO jedním písmenem místo čtyř číslic nebo
- ve vypuštění prvních dvou číslic označujících základní čtverec,
- ve vypuštění dvou číslic označujících hodinu v časovém údaji.

Příklad zkrácení:

Signál podle PL-7-10	Číslo cíle	Poloha	Výška	Čas
Starý způsob 471	2514	3365692	40	1623
Nový způsob 471	2514	Z 692	40	23
Jiný způsob 471	2514	65692	40	23

Dosavadní způsob příjmu zpráv za přesunu nevyhovuje. Praxe ukázala, že se současným materiálním vybavením hláska není schopna včas přijímat zprávy vysílané telegrafii, vyhodnotit je a uvědomit prostředky PVO a vojska o vzdušném nebezpečí.

Zprávy vysílané telegrafii musí přijmout radista a zapsat je, další člen hlásky je vyčíst a značkař (planšetista) zakreslit. Takový proces zpracování zpráv je značně zdoluhavý a dosahuje za přesunu pětiminutového i více-minutového zpoždění.

Pro tento druh bojové činnosti jeví se výhodným předávat zprávy v otevřené řeči s udáním prostoru bojové činnosti dohovoreným kódem, aby se neprozradil prostor, kde je nepřátelské letectvo.

Zprávy vysílané v otevřené řeči může odposlouchat přímo značkař (planšetista) a okamžitě hlásit vzdušnou situaci svému náčelníku. Je ovšem nutné, aby pro vysílání zpráv v otevřené řeči bylo používáno dostatečně výkonného rádiového vysílače proto, že dosah vysílání foní je značně menší proti dosahu vysílání telegrafii.

Podle našeho názoru jeví se nejvýhodnějším tento způsob uvědomování vojsk za přesunu.

Byla-li účinnost dělostřelecké protiletadlové obrany na konci druhé světové války dosti malá, je dnes proti rychlým letounům ve velkých výškách naprosto nedostatečná z těchto důvodů:

- Při velkých rychlostech a výškách se značně prodloužil nadběh a tím i pravděpodobnost odchylky kursu letounu. Má-li být letoun v dosahu účinného rozprasku, nesmí se po vystřelení granátu odchýlit od svého kursu o více než 5 až 10 úhlových minut. To nedokáže ani dobrý kursový automat.
- Kurs cíle nelze zjistit na vzdálenost 10 km takto přesně.
- Pro velké výšky lze brát v úvahu jen děla střední a velké ráže, která svou malou kadencí neumožňují zvýšení hustoty palby a tím podstatně zvětšení pravděpodobnosti zásahu a která z hlediska finančního nejsou dnes efektivní.
- Při dnešních letových rychlostech a výškách se značně prodloužila bombardovací vzdálenost, takže letoun shodí náklad pum nebo vystřelí raketu dříve, než bude možno na něj zahájit palbu.

Protiletadlová řízená střela odstraňuje uvedené nedostatky, při čemž umožňuje ekonomickou obranu velkých uskupení.

Pro menší výšky jsou negativní vlivy uvedených skutečností menší, a tedy matematická naděje sestřelu se zvětšuje. Z toho vyplývá, že význam malorážního protiletadlového dělostřelectva zůstává i nadále zachován pro střelbu na cíle do výše 5000 m.

Z rozboru předchozích bodů plynou tyto takticko-technické požadavky na novou techniku:

Radiotechnické prostředky:

- vysoká mobilnost i v těžkém terénu a krátké doby rozvinutí a svinutí (10 až 20 minut),
- dosah radiolokačních prostředků musí být určen vzhledem na odrazné plochy soudobých letounů, nikoli letounů z minulé války,
- ochrana radiolokátorů proti rušení musí zahrnovat také a především odolnost proti rušení modulovanému šumem,
- požaduje se zavedení bezpečnější a spolehlivější identifikace vlastních letounů, než je dosavadní systém, hlavně po stránce možnosti jejího odhalení a využití nepřítelem,
- přenos informací od radiolokátorů k zájemcům pomocí radiolokačního relé, které odstraní znehodnocování údajů předáváním pojítky.

Malorážní PLD:

- požadavek vést mířenou palbu i v noci nad mraky z chodu nebo po krátké zastávce vede k požadavku radiolokátorů a počítače přímo na dělech,
- počítač musí řešit úlohu střetnutí pro obecný režim letu,
- ke zvýšení přesnosti je nutno kanón maximálně automatisovat a vybavit silovými přenosy,
- ke zvýšení kadence a tím ke zvýšení pravděpodobnosti zásahu konstruovat kanóny jako vícehlavňové,
- vysoká mobilnost klade požadavek, aby celé zařízení bylo vestavěno na jediném polopásovém nebo samohybném vozidle.

Počítač pro řízení palby protiletadlového dělostřelectva na stupni pluk — skupina má

- udávat příslušnost cíle, jeho polohu a kurs letu,
- vést přehled o bojové pohotovosti, činnosti a o zásobách střeliva jednotlivých baterií,
- vést přehled o činnosti vlastního letectva,
- vyhodnocovat meteorologickou situaci,
- určit základní prvky rozhodnutí pro palbu, vydat potřebné instrukce a signály a navést střelecké radiolokátory baterií.

Uvedli jsme jen hlavní nedostatky a naše návrhy na jejich řešení. Jsme toho názoru, že by se jejich řešením podstatně zvýšila účinnost a nepřetržitost PVO.

Některé otázky spojené s použitím zbraní hromadného ničení

Současně s řešením zasazení úderného uskupení armády je třeba řešit otázky, jak čelit možnostem napadení úderného uskupení nepřátelskými chemickými, atomovými a biologickými zbraněmi s důrazem na protipřípravu a její výsledky.

Je nesporné, že se nejvýhodnějším použitím zbraní hromadného ničení nepřítelem v protipřípravě jeví v údobí před zahájením přesunu ze vzdáleného výchozího prostoru, dále pak v období, kdy vojska úderného uskupení armády zahajují rozčleňování do praporních a nižších proudů, tj. ve vzdálenosti 6 až 7 km od předního okraje vlastní obrany. Aby byly sníženy účinky protipřípravy nepřítele, jeví se účelným zahájit předstihové údery

na nepřátelské základny zbraní hromadného ničení k této době zjištěné a v době, kdy vlastní vojska jsou připravena zahájit přesun ze vzdáleného výchozího prostoru.

Za hlavní úkoly průzkumu v tomto období je nutno považovat získání zpráv o manévru prováděném zbraněmi hromadného ničení (odpalovací zařízení), který bude nepřítel provádět jen několik hodin před zahájením protipřípravy. Výhodou tohoto opatření by bylo zničení zbraní hromadného ničení a prostředků jejich dopravy na cíl dříve, než zahájí vojska vlastního úderného uskupení přesun z hloubky. Přenesení prvků pro použití jiných zbraní hromadného ničení je dosti obtížné a vzhledem k nutné přesnosti rozpočtů epicenter trvá poměrně dlouhou dobu, takže vlastní vojska budou již mimo kritické údobí a na přesunu, když by mohl nepřítel zasáhnout event. novými přisunutými zbraněmi hromadného ničení. Kromě toho se tímto opatřením zmenší potřeba vlastního dělostřelectva.

Nevýhodou řešení předstihových úderů je prozrazení určité aktivní bojové činnosti a kromě toho má nepřítel poměrně dost času na odstranění následků a na přisunutí bližších záloh na místa vyřazených jednotek.

a) Složení skupiny zbraní hromadného ničení na operačním oddělení armády

V mírové době stačí k plnění úkolů spojených s použitím zbraní hromadného ničení a k odstraňování následků dosavadní složení, tj. dva starší důstojníci operačního oddělení pro zbraně hromadného ničení. Pro cvičení je však nutno zesilovat tuto skupinu jedním příslušníkem štábu chemického vojska, jedním lékařem trvale na celou dobu cvičení a při plánování rozšířit skupinu ještě o příslušníka štábu dělostřelectva a ženijního vojska k upřesnění součinnosti s těmito druhy vojsk. Součinnost s představitelem letectva provádět prostřednictvím náčelníka operačního oddělení po celou dobu plánování a vedení operace.

V případě války mít skupinu zbraní hromadného ničení organizovanou v uvedeném rozšířeném složení.

b) Dokumentace zpracovávaná skupinou zbraní hromadného ničení

Plán ochrany proti zbraním hromadného ničení zpracovávat jako hlavní dokument v těsné spolupráci se štábem chemického, ženijního vojska a zdravotnické služby. Plán použití zbraní hromadného ničení nezpracovávat, nýbrž hlavní otázky v něm řešené zahrnout do plánu operace, a to jak část grafickou, tak tabulkovou.

Vést pracovní mapu skupiny zbraní hromadného ničení s podrobným rozpracováním jejich použití a vést záznamy radiální situace v zájmovém prostoru armády.

Plán použití zbraní hromadného ničení je prakticky část plánu operace doplněná otázkami použití oněch zbraní v průběhu operace a v tabulkové části nutné údaje pro určení cílů, množství prostředků apod. Přitom jde o dokument vyžadující 6 až 8 hodin na zpracování.

Výhodou je to, že se v plánu operace prakticky zachycují všechny hlavní otázky plánování operace, poněvadž rozhodnutí o použití zbraní hromadného ničení je základem plánu operace. Neprozrazuje se zámysl operace tím, že se zachycuje ještě na jednu mapu.

c) Odstraňování následků zbraní hromadného ničení

Nevytvářet zvláštní jednotky jako zálohy pro odstraňování následků zbraní hromadného ničení, nýbrž cvičit všechny jednotky v této činnosti a počítat se zesílením divisi prvního sledu úderného uskupení armády ženijními stroji od praporu ženijních strojů armády k odstranění těžkých závalů a pro těžká vyproštění a uvolňování.

Vyčleněním zvláštních záloh by se oslabovaly bojové sledy, což je nevýhodné.

d) Chemické zabezpečení

Útočná operace vševojskové armády vzhledem k širokému použití všech zbraní hromadného ničení nepřítelem může splnit svůj úkol tehdy, je-li dokonale zabezpečena proti nepřátelským úderům oněmi zbraněmi. Podle zásad, které uvádějí americké předpisy při vedení obranného boje, může být použito atomových zbraní, bojových chemických látek, bojových biologických prostředků s cílem zničit živou sílu a bojovou techniku protivníka při přibližování k přednímu okraji, ztížit manévr, narušit velení, součinnost a spojení vojsk útočníka a zabezpečit přechod obránce do útoku.

Atomových zbraní jako nejmohutnějšího ničivého prostředku má být použito k ničení hlavního úderného uskupení protivníka v prostorech soustředění, ve vzdálených výchozích prostorech, na čáry rozvinutí a rozčlenění, při zasazování druhých sledů k podpoře protiúderů a k zničení vzdušných výsadků protivníka při shozu v týlu.

Bojových chemických látek a bojových biologických prostředků se používá k ničení živé síly protivníka, k zamoření palebných postavení dělostřelectva, minometů a na prostory soustředění vojsk.

Protože nepřítel může v širokém rozsahu použít všech zbraní hromadného ničení (hlavně atomových pum s pozemním výbuchem) na vojska, která se připravují k útoku, je bezpodmínečně nutné, aby všechna opatření ochrany proti zbraním hromadného ničení, která plní všechny druhy vojsk, měla jediný cíl, tj. zabezpečit bojeschopnost a manévr silami a prostředky. Proto je třeba vždy plánovat a organisovat ochranu proti zbraním hromadného ničení kvantitativně a kvalitativně, aby použití jich nepřítelem nebylo překážkou v nepřetržitém plnění bojových úkolů.

Chemické vojsko organisuje tato opatření:

- chemický a radiační průzkum,
- odstranění následků po napadení zbraněmi hromadného ničení,
- zabezpečení vojsk chemickým materiálem,
- dosimetrickou kontrolu.

Chemický a radiační průzkum se provádí nepřetržitě. Jeho úsilí musí být položeno na prostory soustředění vojsk, na nebezpečné prostory za přesunu vojsk na čáru rozvinutí a též na výchozí prostory k útoku. V prostorech soustředění a za přesunu vojsk se provádí organickými jednotkami svazků a prostředky armády. Ve výchozím položení k útoku kromě organických jednotek svazků a prostředků armády, které budou provádět průlom obrany nepřítelů z chodu, musí chemický a radiační průzkum provádět i jednotky v dotyku a urychleně předávat zprávy o chemické a radiační situaci jednotkám, které budou útočit. Do prostoru výchozího položení k útoku se jeví výhodné předem vyslat chemické průzkumné jednotky armády, které

by nepřetržitě sledovaly radiační situaci. Při stanovení úkolů pro chemický a radiační průzkum je třeba pamatovat i na dostatečně silnou zálohu průzkumných jednotek, protože průzkumné jednotky budou muset být střídány a kromě toho budou jednotky a jednotlivci vyřazováni z činnosti dávkami přesahujícími stanovenou normu. V širším rozsahu třeba používat k plnění úkolů chemického a radiačního průzkumu a pozorování polohemického družstva rot (baterií).

Důležitým úkolem chemického vojska je provést co možná nejrychlejší speciální očistu osob a bojové techniky po úderu nepřátelských zbraní hromadného ničení. Ke splnění tohoto úkolu je u svazku organisována rota chemické ochrany, která má kapacitu k provedení hygienické očisty 500 osob a deaktivace 80 kusů bojové techniky za 2 hodiny a u armády brigáda chemické ochrany, která má kapacitu šestkrát tak velkou. Je to dostatek prostředků, kterými je chemické vojsko schopno včas provést daná opatření. Je třeba však uvážit, v kterých fázích boje může tento úkol plnit tak, aby nenarušilo bojovou činnost vojsk. Je to především při napadení v prostorech soustředění vojsk, kde může provést zásah ve prospěch zasažených jednotek, např. tři místa speciální očisty od armády ve prospěch zamořeného svazku.

Při přesunu vojsk na čáru zasazení a na čáře zasazení se dosud zabezpečovala vojska (i při útoku z chodu) takovým způsobem, že pro každý svazek byla připravena 1 až 2 MSO k zásahu. Je však nutné uvážit, zda při napadení hlavního úderného uskupení (jeho prvního sledu) na čáře rozvínutí může dojít k tomu, aby se mohla provádět úplná speciální očista osob a bojové techniky. Tento úkol by vyžadoval vytažení zamořených jednotek z bojových sestav, což je prakticky nemožné. Úplnou speciální očistu bude možné provést jen u druhého sledu hlavního úderného uskupení, a to v nejkratší době, aby mohl být připraven plnit bojový úkol. Těžiště speciální očisty osob a bojové techniky u prvního sledu hlavního úderného uskupení bude proto položeno na částečnou speciální očistu, protože správně prováděná částečná očista může do určité doby nahradit úplnou očistu, která se v letním období musí provést do 24 hodin a v zimním do tří dnů.

Je třeba brát v úvahu to, že napadené jednotky bude nutné okamžitě vyvést ze zamořených prostorů. Úplnou speciální očistu v prostorech soustředění vojsk, ve výchozím položení musí provádět i rotty chemické ochrany svazků, u nichž až dosud byla zásada, že se jich bude používat až v boji.

Dalším úkolem chemického vojska je zabezpečení vojsk chemickým materiálem, což musí být provedeno již v prostorech soustředění vojsk.

Zásoby chemického materiálu musí být takové, aby bylo možno splnit stanovený úkol bez zdlouhavého doplňování z armádního chemického skladu. Prostředky protichemické ochrany jednotlivce musí být ve vojskách ve výši 10 až 25 %, v ACHS 20 až 30 %. Z celkového počtu materiálu ACHS musí být v ČOACHS 5 až 10 %. Pohyblivá zásoba pro doplňování ČOACHS 10 %. Zásoba odmořovacích látek na zbraně pro odmořovací vybavy musí být ve vojskách ve výši 2 náplní. V ACHS až 3 náplně, z toho 0,5 náplně v ČOACHS a 0,5 náplně pohyblivá zásoba. K nepřetržitému zásobování tímto nutným chemickým materiálem pro vojska je třeba, aby dopravní oddělení týlu armády počítalo pro tyto účely s 10 až 15 třítunovými nákladními auty.

Důležitým úkolem je i provádění dosimetrické kontroly. Organisuje se s cílem zjistit stupeň ozáření jednotek. Provádí se vždy, jakmile to dovolí

situace, podle nařízení velitelů, kteří stanoví pořadí a způsob kontroly. Provádění dosimetrické kontroly a její organisování je důležitým a odpovědným úkolem velitelů všech stupňů.

Protiradiotechnická opatření

Protiradiotechnická opatření mají za cíl znemožnit velení pozemním vojskům i letectvu nepřítele, desorganisovat jejich součinnost, zabránit průzkumu pomocí radiolokačních prostředků a snížit účinnost jejich zbraní.

Tohoto cíle se dosahuje

- rušením práce radiotechnických prostředků nepřítele,
- ničením radiotechnických prostředků nepřítele údery letectva a palbou dělostřelectva,
- protiradiolokačním maskováním vojsk a objektů,
- protirádiovým maskováním.

Rušení radiotechnických prostředků nepřítele je nejdůležitější oblast protiradiotechnických opatření.

1. Rozmístování, manévry protirádiové skupiny a možnosti zarušení nepřátelských rádiových sítí

Nejdůležitějším úkolem protirádiové skupiny je získávat co nejúplnější podklady pro rušení nepřátelského rádiového provozu v přípravném období, a proto je nutno, aby průzkumná protirádiová skupina navázala těsnou součinnost s rádiovou průzkumnou rotou armády, s protirádiovou skupinou armády v dotyku (provádí-li průlom armáda druhého sledu frontu), s frontovou protirádiovou skupinou a ihned po rozhodnutí velitele armády byla předsunuta do pásma průlomu.

Nepřítel využívá k velení v obraně hlavně směrových a linkových pojittek. Rádiové sítě u jednotek na předním kraji mohou být zjištěny při provádění průzkumu bojem. Velitelské a střelecké dělostřelecké rádiové sítě nepřítele mohou být zjištěny při řízení dělostřeleckých palb nepřítelem. Velitelské a součinnostní rádiové sítě sboru a divisi v průlomovém pásmu mohou být zjištěny až v době průlomu hlavního pásma obrany. Proto bude v přípravném období kladen hlavní důraz na průzkum dělostřeleckých sítí.

Vzhledem k tomu, že dosud používané KV rušiče většího výkonu potřebují k rozmístění 1 až 2 hodiny, je třeba plánovat přesun rušičů tak, aby zaujaly svá postavení současně s dělostřelectvem, nejméně však 4 hodiny před zahájením útoku.

Tyto rušiče mají malou manévrovací schopnost. Při současném použití zbraní hromadného ničení nepřítelem nemohou rušiče rušit z jednoho stanoviště déle než 2 hodiny. Při změně stanoviště potřebují opět další 1 až 2 hodiny na rozvinutí. Proto nebude možno rušit krátkovlnná pásma nepřítele nepřetržitě. Musí se zaměřit na rušení nejdůležitějších KV sítí v rozhodujících údobích boje, jako je průlom hlavního pásma obrany, přechod vodních toků, odražení protiúderů a protiztečí apod.

Průzkumné jednotky protirádiové skupiny mohou získat podklady pro účinné zarušení rádiových sítí na základě znalostí mírové organizace a předchozích bojů v používání rádiových stanic zabezpečujících spojení.

V přípravném období je nutno vycházet ze skutečnosti, že zjištěné údaje budou neúplné a často i klamné.

Je třeba počítat s tím, že nepřítel provádí i v míru častou změnu dopravních údajů, a proto podklady pro rušení budou získávány až před samým rušením.

Při zasazování armády druhého sledu frontu z hloubky nebude vždy možné včas předsunout průzkumné jednotky protiradiové skupiny do pásma průlomu. Musí být předsunuty tak, aby alespoň jeden den před zahájením útoku mohly provádět průzkum nepřátelských sítí. Rušiče musí zaujmout svá postavení současně s dělostřelectvem (2 až 4 hodiny před útokem).

2. Způsoby ochrany pochodových proudů, prostorů soustředění a bojové sestavy armády proti nepřátelskému bombardování pomocí radiolokačních zaměřovačů

Nynější organisace a prostředky protiradiotechnického praporu „L“ nejsou účelné. Podle dosud používaných zásad je armáda zesilována jedním protiradiotechnickým praporem „L“.

Poznatky ze cvičení ukázaly, že toto zesílení nevyhovuje soudobým podmínkám, zejména rozmachu útočné operace armády. Malá efektivnost protiradiotechnického praporu jako celku je způsobena především malou účinností samého rušiče SPB-1. Jedním praporem rušičů SPB-1 nelze účinně překrýt velké prostory, jako je prostor soustředění několika divisí, pásma přesunu na odkrytých osách apod. Rušičů se používá na ochranu nejdůležitějších objektů (jako jsou přepravy, soutěsky, vodní toky apod.). Ostatní jednotky a prostory zůstávají pak nekryté. Tím se nepříteli prozrazuje důležitost chráněných objektů a mohou být snadno vyřazeny.

Malý počet prostředků neumožňuje kruhovou obranu velkých cílů proti letounům provádějícím úder z libovolného směru. Malý počet rušičů rovněž neumožňuje manévr těmito prostředky.

Řešení těchto nedostatků je možno odstranit zesílením armády dvěma protiradiotechnickými prapory „L“ nebo vytvořením jednoho praporu asi s dvojnásobným počtem prostředků. Druhý způsob by byl z hlediska organisace a pružnosti velení výhodnější. V každém případě bude nutno prapor vybavit dokonalejším typem rušičů, než jsou SPB-1. Taktickým požadavkem na rušič je, aby byl účinný na vzdálenost asi 40 km a aby jeho výkon byl dostatečně velký pro zarušení palubního radiolokátoru i v postranních smyčkách (celokruhové zarušení). Je však třeba prověřit, jaký druh rušičů volit k tomuto účelu. Tento problém je třeba řešit na základě znalostí používaných nepřátelských radiolokačních bombardovacích zaměřovačů a perspektivy jejich vývoje.

Aby protiradiotechnická opatření byla účinná, musí zarušit radiotechnické systémy, které umožňují bombardování radiotechnickou metodou. Dosud používají armády NATO tři metod a naše armáda je vyzbrojena jen prostředky pro rušení bombardování pomocí radiolokačních zaměřovačů.

Rušení radiolokačních bombardovacích zaměřovačů bude jen tehdy účinné, bude-li prováděno současně komplexní zarušení také v ostatních systémech.

Jedním z možných řešení je zesílit protiradiotechnický prapor „L“ prostředky pro zarušení systémů navedení z naváděcích stanovišť bombardovacího letectva (systém AN/MSQ-1). U tohoto systému nepřátelský letoun používá směrových antén k naváděcímu stanovišti a je ho možno zarušit

až po přeletu letounu nad rušičem. Z toho důvodu musí být rušiče v sestavě na předním okraji a jejich řízení frontem je pomalé a málo účinné.

Rušení rádiových navigačních soustav užívaných i pro bombardování by prováděl front.

Aby bylo dosaženo komplexního zarušení současně, je nutná těsná součinnost mezi protiradiotechnickým praporem „L“ a skupinou frontu.

Zvýšením počtu rušičů v protiradiotechnickém praporu „L“ a jeho výkonu umožní kruhovou obranu velkých plošných cílů zarušením radiolokačního zaměřovače bombardovacího letounu provádějícího úder z libovolného směru.

Komplexní zarušení všech systémů bombardování bez viditelnosti zabrání letovodu provést bombardování určeného objektu s přesností 15 až 20 km. Zařazením rušičů pro rušení radiolokátorů AN/MSQ-1 navádějící bombardovací letouny z naváděcích stanovišť do protiradiotechnického praporu „L“ by umožnilo těsnější součinnost mezi rušiči a přitom lepší řízení jejich činnosti.

Ničení zjištěných radiotechnických prostředků se provádí v dělostřelecké a letecké přípravě útoku a během boje ihned po jejich zjištění podle rozhodnutí velitele.

Protiradiolokační maskování jak proti pozemnímu, tak i vzdušnému pozorování provádějí vojska nepřetržitě podle rozhodnutí velitele.

Dosud používané nepřátelské radiolokátory mohou při přímé viditelnosti zjistit do vzdálenosti 20 km soustřeďování bojové techniky, jakož i pohyb pěších jednotek. Proto musí jednotky v dotyku s nepřítelem provádět radiolokační maskování jak proti pozemnímu, tak i vzdušnému radiolokačnímu průzkumu. Jako maskovací materiál se používá jednak prostředků ženíjního vojska (maskovací sítě, koutové odrážače apod.), jednak prostředky z místních zdrojů (sláma, seno, chvojí apod.).

Speciální maskovací jednotky ženíjního vojska provádějí radiolokační maskování důležitých objektů, jako jsou mosty, přepravy, soutěsky apod.

Z á v ě r

Cílem této práce nebylo vyřešit komplexní provádění opatření operačního a bojového zabezpečení při zasazení úderného uskupení vševojskové armády k provedení průlomu z chodu, nýbrž poukázat zejména na ty problémy, které vzhledem k prudkému rozvoji zbraní hromadného ničení v posledních letech jsou u nás nedořešeny. Zároveň jsme se snažili v práci vyslovit svůj názor na jejich řešení. Článek může být proto podnětem k diskusi o těchto otázkách, a to nejen pro funkcionáře vševojskového, ale i technického směru, neboť klademe požadavky na takticko-technická data při vývoji účinnějších prostředků.

Zpracoval kolektiv přísl. štábu 2.VO